

1. Η ΒΑΡΥΣΗΜΑΝΤΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ ΕΝΟΣ ΣΥΡΙΑΝΟΥ ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΥ

Μέσο: ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ ΚΥΚΛΑΔΩΝ

Ημ. Έκδοσης: . . . 18/05/2018 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 21/05/2018

Σελίδα: 1

«Κίος 1921-1922»

- ▶ Φωτογραφίες του Στέργιου Στεργίου στη χαρτόδετη έκδοση του Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τραπέζης για τη Μικρασιατική Εκστρατεία
- ▶ Σημαντικά τεκμήρια από τον φακό του Συριανού ερασιτέχνη φωτογράφου, μιας μεγάλης ιστορικής στιγμής της Ελλάδας

▶▶ σελ. 12

Φωτογραφικά τεκμήρια για τη Μικρασιατική Εκστρατεία από το φακό του Στέργιου Στεργίου στο συλλεκτικό λεύκωμα του ΜΙΕΤ

Η βαρυσήμαντη “κληρονομιά” ενός Συριανού φωτογράφου

Φωτογραφίες από το αρχείο του Συριανού Στέργιου Στεργίου, ενός εκ των πρώτων ανθρώπων του νησιού, που από τις αρχές του 20ου αιώνα είχαν στην κυριότητα τους φωτογραφική μηχανή, παρουσιάζονται στη χαρτόδετη έκδοση του **Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τραπέζης «Κίος 1921-1922»**.

Τεκμήρια αναμνηστικού χαρακτήρα

Οι φωτογραφίες του Στεργίου, για τις οποίες χρησιμοποίησε μια **Kodak των αρχών του 20ού αιώνα**, με ό,τι αυτό συνεπάγεται ως πρακτική δυσκολία, έρχονται να προστεθούν στον όγκο των φωτογραφικών τεκμηρίων που υπάρχουν σήμερα για τη Μικρασιατική Εκστρατεία.

Οι λήψεις του αγνοούν τον τραγικό της επίλογο, ο οποίος απέχει ακόμη χρονικά. Οι παραθαλάσσιες πόλεις, οι ακτές, οι λήψεις πάνω στα πλοία δημιουργούν εικονικά την εικόνα μιας εμπόλεμης κατάστασης που ωστόσο παραμένει υπό έλεγχο και δεν εμπνέει καμία ανησυχία. Ο Στέργιου **φωτογραφίζει την αναχώρηση του αγήματος από τον Πειραιά και τις μετακινήσεις του στα παράλια της Προποντίδας, τη ζωή στο στρατόπεδο και τις στρατιωτικές ασκήσεις**. Επιπλέον διαμέσου αυτών των κυρίως αναμνηστικών φωτογραφιών καταγράφει σκηνές από πόλεις και χωριά της Ιωνίας που εύκολα ανακαλούν την περίοδο της ειρήνης και υπενθυμίζουν τη μακρά και συνύληξη αλληλεπηρεακών πληθυσμών στην περιοχή.

Σύμφωνα με στοιχεία και αναφορές του **Κωστή Α. Λιόντη**, που υπογράφει το **εισαγωγικό κείμενο της έκδοσης**, όπου, ύστερα από μια αναδρομή στις απαρχές της πολεμικής φωτογραφίας στον ελλαδικό χώρο, αναφέρεται ειδικότερα

στην παρουσία και το έργο των φωτογράφων κατά τη διάρκεια της Μικρασιατικής Εκστρατείας και, τέλος, εξετάζει και αναλύει τις φωτογραφίες του παρόντος βιβλίου.

Αστείρευτο πάθος για την τέχνη της φωτογραφίας

Ο Στέργιος Στεργίου γεννήθηκε το 1897 στη Σύρο, όπου ο πατέρας του με καταγωγή από την Ήπειρο, διατηρούσε οικογενειακή επιχείρηση στην Ερμούπολη, μεγάλο ναυτιλιακό και οικονομικό κέντρο κατά τον πρώτο αιώνα του νεοελληνικού κράτους. Η οικονομική ακμή του νησιού οδήγησε και στην παράλληλη καλλιέργεια ενός εξευρωπαϊσμένου τρόπου αστικού βίου. Μία μορφή τέχνης, η οποία είχε αναπτυχθεί εκείνη την περίοδο ήταν και η φωτογραφία. Σύμφωνα με έρευνες, κατά τη δεκαετία του 1860, υπήρχαν στην Ερμούπολη τέσσερα φωτογραφεία και δώδεκα φωτογράφους σε πληθυσμό 23.000 κατοίκων, αριθμός ο οποίος δεν απέχει πολύ από εκείνον της Αθήνας. «Με άλλα λόγια, η φωτογραφική παράδοση της Σύρου ούτε τυχαία είναι ούτε περιθωριακή μέσα στη διαδρομή και ιδίως στις αφετηρίες της ελληνικής φωτογραφίας», επισημαίνει ο κ. Λιόντης.

Όπως αφηγήθηκε η κόρη του Στέργιου Στεργίου, Πέγκυ, η φωτογραφική μηχανή του πατέρα της αγοράστηκε το 1900 από τον παππού της, ως δώρο στον τρίχρονο τότε γιο του κατά την

επίσκεψή του για επαγγελματικούς λόγους στη Διεθνή Έκθεση του Παρισιού. Η **ενασχόλησή του με τη φωτογραφία ξεκίνησε πριν από το 1917 και στη δεκαετία του '20, εμφανίζε** **μόνος του τα αρνητικά**.

«Θεματικά, ο Στεργίου φωτογραφίζει ταξίδια του στο εξωτερικό και χωρίς προκατάληψη σκηνές και πρόσωπα απ' όλο το κοινωνικό φάσμα της Σύρου. Οι εταιρίες της Ερμούπολης είχαν χαρακτηριστικό δείγμα του ανοικτού πνεύματός του τον διέκρινε. Το μέγιστο ποσοστό των αρχειοθετημένων αρνητικών, πλην εκείνων της Κίου, περιστρέφεται γύρω από τη μεσοπολεμική εικοσαετία της Σύρου. Θεωρείται μάλιστα, αν όχι μοναδική, σίγουρα πάντως μία από τις ελάχιστες φωτογραφικές αποτυπώσεις αυτής της περιόδου», τονίζει ο κ. Λιόντης.

Γλαφυρή μαρτυρία γύρω από τις συνθήκες στρατωνισμού

Ως μέγιστος επιστρατεύσεως στο Βασιλικό ναυτικό, ο Στεργίου έφερε ειδικότητα “ναύτης καταστρώματος στο εν Αθήναις εδρεύον ναυτικό άγημα”. Το 1921, ως μέλος πληρώματος τορπιλοβόλου υπογόμενου στη στρατιωτική διοίκηση Προύσης, μετακινήθηκε στην Κίο, όπου υπηρέτησε για έναν πενήντα χρόνο ως μάχιμος πεζοναύτης στη φρουρά της πόλης.

Δεσπόζουσα θέση στις φωτογραφίες του κατέχει η παράλια κωμόπολη της Κίου. «Οι περισσότερες έχουν, αναλογικά,

σκληρή βία και λοιπά παρόμοια απουσιάζουν ή ανεδύονται προς ταύτησι μόνο μέσω συνδηλώσεων. Με άλλα λόγια, βρίσκονται εκτός φωτογραφικού κάδρου, ή, αν εμφανίζονται, καταλήγουν δύσληπτα...» αναφέρεται χαρακτηριστικά στο εισαγωγικό κείμενο.

Εκτός από το αρχείο της Μικρασιατικής Εκστρατείας, ο **Στέργιος Στεργίου διέθετε και μια τεράστια συλλογή φωτογραφιών από την κοινωνική ζωή της Σύρου**, δείγματα της οποίας χρησιμοποιήθηκαν κατά το παρελθόν από τον Τζώρτζη Μακρυωνίτη στην έκδοση ενός λευκώματος. Ως εκ τούτου, **απαράτητα κρίνεται η αθηνοποίηση και αυτού του πλούσιου αρχείου της Σύρου της δεκαετίας του 1920-1930, προκειμένου να δει, κάποια στιγμή, το φως της δημοσιότητας και να προβληθεί όπως του αξίζει**.